

บทบาทและสถานภาพของตัวละครในนวนิยายเรื่อง บุษงาบาติก
ROLE AND STATUS OF CHARACTERS IN BUNGABATIK NOVEL

สุธีรัตน์ อินทรักษ์¹ และ สายารุณ สุนทรโรทก²

Sureerat Intharak and Saiwaroon Soontherotoke

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทและสถานภาพของตัวละครในนวนิยายเรื่อง บุษงาบาติก โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ (1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของนวนิยายเรื่อง บุษงาบาติก และ (2) เพื่อวิเคราะห์บทบาทและสถานภาพของตัวละครในนวนิยายเรื่อง บุษงาบาติกโดยศึกษาวิเคราะห์ผลงานนวนิยายของพงศกร เรื่อง บุษงาบาติก ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2560 จำนวน 571 หน้า แล้วนำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

จากการศึกษาพบว่า นวนิยายเรื่อง บุษงาบาติก มีองค์ประกอบของนวนิยายหลายประการที่ส่งเสริมให้เนื้อเรื่องน่าติดตาม การวางโครงเรื่องมีการเปิดเรื่องโดยการกล่าวถึงตัวละครสำคัญ ซึ่งนำเรื่องไปสู่การดำเนินเรื่องจนถึงจุดวิกฤตสูงสุดของเรื่อง ส่งผลให้ปัญหาได้รับการคลี่คลายลงเข้าสู่จุดจบ ฉากที่ปรากฏในเรื่อง บุษงาบาติก ปรากฏฉากที่เป็นสถานที่ ฉากที่เป็นเวลา และฉากที่เป็นบรรยากาศ มีกลวิธีการดำเนินเรื่องแบบสลับไปมาระหว่างปัจจุบันกับอดีต และยังมีการนำเสนอแก่นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงความธรรมดาของชีวิตมนุษย์ที่มีความรัก โลภ โกรธ หลง และได้นำ “ฟ้าบาติก” มาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เชื่อมโยงกับตัวละครเอก ส่งผลให้ฟ้าบาติกเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง และนำไปสู่การคลี่คลายปมของเรื่องอีกด้วย

สถานภาพและบทบาทของตัวละครสำคัญในนวนิยายเรื่อง บุษงาบาติก ปรากฏสถานภาพเจ้าหญิงและเจ้าชายแห่งวงศ์สะกระดาหารา สถานภาพนางข้าหลวง สถานภาพทหารองครักษ์ และสถานภาพหญิงสาวสามัญชนชาวสยาม ตัวละครถูกกำหนดสถานภาพและบทบาทขึ้นมาเพื่อแสดงถึงฐานะ และหน้าที่การสร้างสถานภาพและบทบาทของตัวละครที่แตกต่างกัน เพื่อให้ตัวละครแสดงบทบาทตามสถานภาพของตนเอง บทบาทของตัวละครที่แตกต่างกันนั้นจะเป็นตัวเสริมให้เรื่องมีความน่าสนใจ และดำเนินเรื่องไปอย่างน่าติดตาม

คำสำคัญ: บุษงาบาติก, บทบาท, สถานภาพ

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง E-mail: sureerat11415@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ศิลปาคม ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

* Manuscript received July 10, 2020; revised August 27, 2020 and accepted September 25, 2020

Abstract

The purpose of this research was to study the roles and status of characters in the novel Bungabatik. The objective of this research is (1) to analyze the composition of the novel Bungabatik and (2) to analyze the roles and status of characters in the novel Bungabatik, studying the analysis of Pongsakorn's novel, Bungabatik, 2nd edition 2017, 517 pages and presented the research results by Analytical Description.

From the study found that Bungabatik novels have many elements of the novel that encourage the story to be followed. The storyline opens with the story of an important character. Which led the story to the story until the peak of the story Resulting in the problem being resolved to the end. The scene that appears in the story of the potpourri Time scene And the atmosphere setting There are alternate strategies for present and past. And there is also a theme that shows the normalness of human life with love, greed, anger, obsession and has adopted "batik" as an important element connect with the protagonists As a result, batik plays an important role in the process. And leads to solving the crux of the story as well.

The status and roles of the main characters in the novel Bungabatik appeared as the princesses and princes of Wong Sakaratara. Status of the governor Guard status and status Ordinary women, people of Siam The characters are assigned status and roles to show the status. And the duty to create the status and roles of different characters So the characters play roles according to their status The roles of the different characters are complementary to the story. And proceed with follow up.

Keywords: Bungabatik, Role, Status

บทนำ

นวนิยายเป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เพราะสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน ให้ความรู้ และให้แง่คิดต่าง ๆ แก่ผู้อ่านเป็นเรื่องเล่าแบบใหม่ เนื้อเรื่องถูกสมมติขึ้น และเขียนด้วยรูปแบบของร้อยแก้ว เพื่อเล่าเรื่องราวอันเกิดจากจินตนาการ ผู้เขียนมักจะนำเอาจินตนาการ และประสบการณ์ของผู้เขียนออกมาถ่ายทอดผสมผสานกับศิลปะการประพันธ์ ซึ่งผู้เขียนจะมีกลวิธีในการนำเสนอเนื้อหาและรูปแบบอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว นำมาถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลิน และเป็นเสมือนเครื่องมือเสนอแนวความคิดของผู้เขียนที่ต้องการจะสะท้อนในแง่มุมต่าง ๆ ในสังคม โดยการสอดแทรกแนวคิด เรื่องราว วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของคนในสังคม

рінฤทัย สัจพันธุ์ (2542, หน้า 51-52) กล่าวว่า นวนิยายอันเป็นผลผลิตทางวรรณกรรมของสังคมย่อมมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสังคมอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ เพราะผู้เขียนวรรณกรรมกระทำบทบาทพร้อม ๆ กันอยู่ 2 อย่าง คือ อย่างแรก ในฐานะผู้ผลิตวรรณกรรม อย่างที่สอง ในฐานะหน่วยหนึ่งของสังคม ทั้งนี้

เพราะแม้ว่านวนิยายจะเกิดขึ้นมาจากจินตนาการของผู้เขียน โครงเรื่องและพฤติกรรมของตัวละครเป็นสิ่งที่ผู้เขียนสมมติคิดแต่งขึ้นก็ตาม แต่ผู้เขียนก็ได้ถ่ายแบบมาจากบุคคลและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในสังคมตามช่วงเวลาที่ยกย่อง ผู้เขียนมีฝีมือก็ยากที่ผู้อ่านจะไม่ตั้งใจติดตาม ฉะนั้นนวนิยายจึงมีความผูกพันกับสังคมด้วยโลกทัศน์ของผู้เขียนที่มีต่อสังคมนั่นเอง

นวนิยายใช้ภาษาเป็นสื่อกลางเพื่อถ่ายทอดจินตนาการของผู้เขียนสู่ผู้อ่านผ่านตัวละครที่สร้างขึ้นให้มีบุคลิกลักษณะ พฤติกรรม และบทบาทต่าง ๆ ตามเหตุการณ์ในเรื่องที่ผู้เขียนกำหนด ตัวละครอาจถูกสร้างขึ้นตามประสบการณ์ที่ผู้เขียนได้ประสบพบเจอในสังคม แล้วนำมาถ่ายทอดลงสู่นวนิยาย เพื่อสร้างให้ตัวละครมีชีวิตชีวาเหมือนบุคคลจริงในสังคม (สมัย วิธิรุ่งโรจน์, 2542, หน้า 30)

ตัวละครถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของนวนิยาย ตัวละครเป็นผู้กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ในเรื่อง หรือเป็นผู้ที่ได้รับผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามโครงเรื่อง การสร้างตัวละครให้มีสถานภาพและบทบาทที่ต่างกัน นอกจากจะทำให้เรื่องราวดำเนินไปอย่างสนุกสนานแล้ว ตัวละครยังเป็นเสมือนเป็นภาพสะท้อนบทบาทหน้าที่ของบุคคลในสังคม (สมพร มั่นตะสูตร, 2525, หน้า 96)

ปิ่นหล้า ศิลานุต (2546, หน้า 26-27) กล่าวถึงสถานภาพและบทบาทว่า สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งหรือฐานะที่ได้จากการเป็นสมาชิกในสังคม เป็นตัวกำหนดหน้าที่รับผิดชอบในสังคม แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ สถานภาพโดยกำเนิด เป็นสถานภาพที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ไม่มีสิทธิ์เลือกเป็นอย่างอื่น เช่น สถานภาพความเป็นบุตร สถานภาพความเป็นชายและหญิง เป็นต้น และสถานภาพที่ได้รับภายหลังหรือได้มาโดยความสามารถ เป็นสถานภาพที่ได้รับมาภายหลังด้วยความสำเร็จของบุคคลนั่นเอง เช่น การสมรส ทำให้ได้สถานภาพการเป็นสามีภรรยา บิดามารดา หรือสถานภาพการเป็นครู แพทย์ เป็นต้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556, หน้า 1158-1159) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สถานภาพ หมายถึง ฐานะ ตำแหน่งหน้าที่หรือเกียรติของบุคคลที่ปรากฏในสังคมสิทธิหน้าที่ตามบทบาทของบุคคล

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556, หน้า 648-649) ได้ให้ความหมายของคำว่า บทบาท หมายถึง ฐานะ การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู เป็นต้น

จึงกล่าวได้ว่าบทบาท เป็นการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ ซึ่งก็คือ ตำแหน่งหรือฐานะ บทบาทจะช่วยให้บุคคลปฏิบัติตามสถานภาพอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะบทบาทกำหนดความรับผิดชอบของงานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติ

สถานภาพและบทบาทของตัวละครไม่ได้เป็นเพียงจินตนาการของผู้เขียนเท่านั้น แต่การแสดงบทบาทของตัวละครล้วนมีการกำหนดสถานภาพให้ตัวละครมีบทบาทต่าง ๆ เป็นการนำความจริงและจินตนาการมารวมกัน ตัวละครจึงสะท้อนให้เห็นภาพของบุคคลในสังคมที่มีบทบาทหน้าที่ตามฐานะของตัวละคร

พงศกรเป็นอีกหนึ่งนักเขียนนวนิยายที่มีผลงานเป็นที่นิยมในปัจจุบัน “พงศกร” เป็นนามปากกาของนายแพทย์พงศกร จินดาวัฒนะ เป็นนักเขียนที่มีผลงานเขียนอย่างต่อเนื่อง ในนวนิยายชุด “ฟ้า” มีแนวคิดและ

กลวิธีในการนำเสนออันเป็นเอกลักษณ์ทำให้ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายจากผู้อ่านเป็นอย่างมาก นวนิยายชุดผ้าได้ถูกนำมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์โดยสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ รอยไหม สาปภูษา กี่เพ้า กลกิโมโน และสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ลูกไม้ลายสนธยา ซึ่งได้รับความนิยมจากผู้ชมเป็นอย่างมาก แนวคิดในนวนิยายชุดผ้าที่ปรากฏเหมือนกัน คือ ผ้า กับสิ่งเหนือธรรมชาติมีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง

บุหงาบาคิกเป็นเรื่องราวของแพรวพัสสาวาชาวไทยที่ต้องเดินทางไปยังเมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อลงพื้นที่เก็บข้อมูลในการถ่ายทำสารคดี ทำให้เธอได้เดินทางย้อนเวลากลับไปในอดีตชาติ เพื่อรับรู้เรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต บุหงาบาคิกเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีการใช้ผ้าบาติกอย่างแพร่หลาย และเป็นแหล่งผลิตผ้าบาติกที่มีชื่อเสียง พงศกรใช้กลวิธีในการแตงนวนิยายเรื่อง บุหงาบาคิก โดยได้นำผ้าอันเป็นวัฒนธรรมการแต่งกายของคนอินโดนีเซียมาเชื่อมโยงให้มีความสัมพันธ์กับตัวละครและบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง จึงทำให้นวนิยายเรื่องนี้มีความแปลกใหม่และน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง บทบาทและสถานภาพของตัวละครในนวนิยายเรื่อง บุหงาบาคิก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของนวนิยายเรื่อง บุหงาบาคิก และเพื่อวิเคราะห์บทบาทและสถานภาพของตัวละครในนวนิยายเรื่อง บุหงาบาคิก การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากนิยายของพงศกร เรื่อง บุหงาบาคิก ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2560 จำนวน 571 หน้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายของพงศกร สถานภาพและบทบาทของตัวละคร การวิเคราะห์ตัวละคร และผ้า จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและนำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

ผลการศึกษา

นวนิยายเรื่อง บุหงาบาคิก ของพงศกร เป็นนวนิยายที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับวิญญาณและผ้าผืนสำคัญอันเป็นลักษณะเฉพาะในการเขียนนวนิยายของพงศกร โดยมีองค์ประกอบของนวนิยายที่ทำให้เรื่องน่าติดตามตั้งแต่ต้นจนจบ มีการกำหนดบทบาทและสถานภาพของตัวละครที่แตกต่าง เพื่อเสริมให้เรื่องดำเนินไปอย่างน่าสนใจ

จากการศึกษานวนิยายเรื่อง บุหงาบาคิกพบว่า นวนิยายของพงศกรมีองค์ประกอบหลายประการที่ได้รับความนิยมจากนักอ่านทำให้นวนิยายของพงศกรมีความโดดเด่น โดยเฉพาะนวนิยายชุดผ้าที่มีผ้าผืนลักษณะพิเศษเป็นตัวเดินเรื่อง นำตัวละครไปสู่การคลี่คลายปมปัญหา

นวนิยายมีองค์ประกอบหลายประการที่ส่งเสริมให้เนื้อเรื่องดำเนินเรื่องราวไปอย่างน่าติดตาม การพิจารณาในแง่เนื้อเรื่องของนวนิยายต้องแยกแยะงานเขียนชิ้นนี้ออกเป็นส่วน ๆ ลักษณะของนวนิยายประกอบไปด้วยส่วนสำคัญหลายประการ เช่น โครงเรื่อง ตัวละคร แก่นเรื่อง และฉาก (รินฤทัย สัจจพันธุ์, 2542, หน้า 59) องค์ประกอบของนวนิยายเรื่อง บุหงาบาคิก วิเคราะห์ได้จากเนื้อหาในนวนิยาย ประกอบกับ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ ดังนี้

โครงเรื่อง คือ การลำดับเหตุการณ์ที่ประกอบกันเป็นเรื่อง และเป็นแนวทางให้กำหนดบทบาท พฤติกรรมของตัวละคร และเหตุการณ์ต่าง ๆ มีบทบาทต่อการดำเนินเรื่อง ปรากฏเป็นขั้นเป็นตอนจากต้นเรื่องไปสู่ปลายเรื่อง (ธัญญา สังขพันธานนท์, 2539, หน้า 162) โครงเรื่องของนวนิยายเรื่อง นุหงาบาคิก ประกอบด้วย การเปิดเรื่องโดยการกล่าวถึงตัวละครสำคัญ คือ แพรพัสสาที่กำลังจะเดินทางไปบ้นดุง ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งนำเรื่องไปสู่การปรากฏของปัญหา เมื่อแพรพัสสาได้พบกับดวงวิญญาณของระเด่นอนินดาที่รอคอยการแก้แค้นเธอ ส่งผลให้เกิดการขยายตัวคลี่คลายของปัญหา เมื่อระเด่นอนินดาต้องการจะทำพิธีกรรมเปลี่ยนดวงวิญญาณกับแพรพัสสาเพื่อปลดปล่อยดวงวิญญาณของตัวเองให้กลับมาอยู่ในวัฏจักรแห่งชีวิตอีกครั้ง เมื่อเรื่องดำเนินมาถึงจุดวิกฤตสูงสุดแล้วปัญหาในเรื่องได้รับการคลี่คลายลง เมื่อระเด่นอนินดาในร่างของระเด่นวารีวิพลาลัมและถูกกรีซสะกระตาราแทงเข้าที่หน้าอก ทำให้วิญญาณของระเด่นอนินดาได้รับการปลดปล่อย ทำให้เรื่องคลี่คลายเข้าสู่จุดจบ และนำไปสู่จุดจบของเรื่อง

ฉากที่ปรากฏในเรื่อง ฉากเป็นหนึ่งองค์ประกอบสำคัญของนวนิยาย ฉากมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับตัวละคร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนวนิยาย ฉากนับเป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่องของนวนิยาย ฉาก อาจเป็นเวลาและสถานที่ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ช่วยบอกให้ผู้อ่านรู้ว่า เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเมื่อใด ที่ไหน ที่นั่นมีลักษณะอย่างไร ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับตัวละคร และการดำเนินเรื่องในนวนิยาย (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2543, หน้า 110) ฉากที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง นุหงาบาคิก ปรากฏ ดังนี้

1. ฉากที่เป็นสถานที่ นวนิยายเรื่อง นุหงาบาคิก มีเนื้อเรื่องเกี่ยวข้องกับประเทศอินโดนีเซีย ฉากที่เป็นสถานที่ที่ปรากฏในเรื่อง จึงมีประเทศอินโดนีเซียอยู่ในเรื่องและมีการใช้ฉากที่เป็นสถานที่ โดยการสมมติฉากสถานที่ขึ้นมาจากจินตนาการของผู้เขียน เพื่อให้สอดคล้องกับโครงเรื่องที่คุณเขียนได้วางไว้ ดังเช่น ฉากของวังสะกระตารา พงศกรได้อธิบายลักษณะของสถานที่ไว้อย่างชัดเจน ดังปรากฏในเรื่องว่า “*Sakarataru Istana หรือวังสะกระตาราแห่งใหม่ เป็นแมนชั่นขนาดใหญ่สไตล์ Edwardian อันเป็นตึกที่มีลักษณะเรียบหรู ทาสีอ่อน และมีเครื่องประดับอาคารน้อยกว่าสไตล์ Victorian ที่มีระเบียบยื่นออกมาด้านหน้า และเสาจำนวนมากรายเรียง ชาวเมืองบ้นดุงเล่าลือกันถึงความสวยงาม ใหญ่โต อลังการของวังแห่งนี้*” (พงศกร จินดาวัฒนะ, หน้า 193) วังสะกระตาราเป็นสถานที่ที่คุณเขียนสร้างขึ้นมาเพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยของตัวละครที่เป็นเจ้านายของวงศ์สะกระตารา วังสะกระตาราแห่งใหม่ตั้งอยู่นอกเมือง พงศกรได้อธิบายลักษณะของสถาปัตยกรรมไว้อย่างละเอียด

2. ฉากที่เป็นเวลา ฉากที่เป็นเวลาในนวนิยายเรื่อง นุหงาบาคิก เป็นฉากในช่วงเวลาที่เกิดขึ้นในอดีต ที่ส่งผลให้ตัวละครในปัจจุบัน ได้เดินทางข้ามเวลากลับไปในอดีตเพื่อรับรู้ถึง เรื่องราวที่เคยเกิดขึ้น การสร้างฉากที่เป็นเวลา จะทำให้อ่านมองเห็นภาพเหตุการณ์ และการแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำของตัวละครที่เกิดในช่วงเวลาต่าง ๆ ตามที่คุณเขียนได้วางโครงเรื่องไว้ในเรื่อง นุหงาบาคิก ปรากฏฉากที่เป็นเวลาในช่วงอดีต โดยการเดินทางข้ามเวลาในเรื่อง นุหงาบาคิก เกิดจากอำนาจเหนือธรรมชาตินำพาให้ข้ามมิติเวลา คือ การที่ตัวละครเดินทางข้ามเวลาจากปัจจุบันสู่อดีตโดยไม่รู้ตัว ดังข้อความที่ว่า “*อะไร... ที่นั่นที่ไหน*

... ฉันมาที่นี่ได้อย่างไร ” แพรพัสสาใจหายวาบ เกิดอะไรขึ้นกับเธอ เมื่อครูนีเธอยังอยู่ในห้องของระเด่นอนินดา มิใช่หรือ และที่ส่งเสียงร้องกรีดด้วยความตื่นตระหนกก็เพราะถูกผีหลอก ” ... (พงศกร จินดาวัฒน์, หน้า 164) การเดินทางกลับมายังอดีตของแพรพัสสาเกิดจากอำนาจเหนือธรรมชาติของวิญญาณระเด่นอนินดา ที่นำพาแพรพัสสาเดินทางข้ามเวลามาเพื่อรับรู้เรื่องราวในอดีต

3. ฉากที่เป็นบรรยากาศ ที่ปรากฏในเรื่อง นุหงาบาคิก เป็นฉากที่พรรณนาให้เห็นถึงบรรยากาศของฉากในเรื่อง เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ฉากที่เป็นบรรยากาศจะแสดงให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครขณะที่ประสบกับเหตุการณ์ในเรื่อง ดังปรากฏในเรื่องว่า “นอกจากความสลับว้างและกลิ่นเหม็นเน่าแล้ว ก็ระดมยั่วยุได้ถึงความหนาวเย็นเยือกที่แผ่อยู่โดยรอบ ... มิใช่ความหนาวเย็นของอากาศตามปกติ หากเป็นความเยือกเย็นที่เสียดลึกไปจนถึงกระดูก!” (พงศกร จินดาวัฒน์, หน้า 238) การใช้ฉากที่เป็นบรรยากาศที่สร้างความตื่นตระหนกที่ตัวละครได้ประสบกับเหตุการณ์ที่น่ากลัว พงศกรได้สร้างบรรยากาศของฉากไว้ให้น่ากลัว โดยสร้างให้มีบรรยากาศที่น่ากลัว เพื่อสร้างบรรยากาศให้สอดคล้องกับเหตุการณ์กับตัวละครที่เป็นวิญญาณร้าย

กลวิธีในการดำเนินเรื่อง นวนิยายเรื่อง นุหงาบาคิก มีกลวิธีในการดำเนินเรื่องแบบสลับไปมาอย่างชัดเจน แพรพัสสาเป็นตัวละครที่อยู่ในยุคปัจจุบันและอดีต โดยเริ่มการเปิดเรื่องด้วยฉากปัจจุบัน บรรยายถึงมาลัย ผู้เป็นย่าของแพรพัสสา คิดถึงอดีตคนรัก และเมื่อมาลัยรู้ว่าแพรพัสสาจะไปเมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย จึงฝากความหวังไว้ที่แพรพัสสาให้ช่วยตามหาอดีตคนรักให้ แพรพัสสาเดินทางถึงบันดุงก็ได้พบกับวิญญาณของระเด่นอนินดาหลายครั้ง ซึ่งแพรพัสสาเองก็จำเรื่องราวในอดีตไม่ได้ว่าระเด่นอนินดา คือ พี่สาวของตน เมื่อแพรพัสสามาถึงยังเมืองบันดุง คนที่จดจำแพรพัสสาได้อย่างไม่ลืม คือ ระเด่นอนินดา แต่แพรพัสสาในชาติปัจจุบันยังไม่สามารถล่วงรู้ถึงที่มาที่ไปของระเด่นอนินดา จนเธอได้รับความช่วยเหลือจากระเด่นรามิลันเจ้าชายรัชทายาทของวงศ์สะการะตาทหารา ทำให้แพรพัสสาต้องเข้าไปพัวพันกับวังสะการะตาทหารา และย้อนกลับไปในอดีตเมื่อครั้งที่เป็นระเด่นสุศิรา ดังปรากฏในเรื่องว่า “แพรพัสสายังพบว่า เครื่องแต่งกายของเธอก็กลับกลายเป็นเสื้อแขนกระบอกยาวอย่างสตรีชาว และชิ้นที่สวมก็เป็นผ้าบาติกทอด้วยมือสีเขียวเข้มปกคลุมลายดอกกรรมจักรสีขาวยิ่งด้วย แยมแล้ว ... หล่อนร้องอิงออลอยู่ภายในใจ ... กลายเป็นแบบนี้ได้อย่างไร ” (พงศกร จินดาวัฒน์, หน้า 165) แพรพัสสาได้ย้อนกลับเข้าไปในอดีต และรับรู้เรื่องราวระหว่างระเด่นสุศิรากับระเด่นอนินดา กลวิธีการดำเนินเรื่องในเรื่อง นุหงาบาคิก เป็นการเล่าเรื่องแบบสลับไปมาระหว่างปัจจุบันกับอดีต แต่เนื้อเรื่องก็ยังสามารถดำเนินไปจนจบเรื่องได้ เพราะการเล่าย้อนอดีตส่งผลให้ปมปัญหาและความขัดแย้งของตัวละครสิ้นสุดลงตอนท้ายเรื่อง

แก่นเรื่อง แก่นเรื่องเป็นอีกองค์ประกอบสำคัญของนวนิยาย เพราะแก่นเรื่องเป็นแนวคิด หรือสารัตถะของเรื่องที่ผู้แต่งได้กำหนดขึ้น เพื่อถ่ายทอดความคิดสู่ผู้อ่าน แก่นเรื่องเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงเรื่องราวเข้าด้วยกัน (ดนยา วงศ์ชนะชัย, 2542, หน้า 123) ดังนั้น แก่นเรื่องจึงเป็นแนวคิดสำคัญของเรื่องที่มีผู้เขียนได้ถ่ายทอดลงสู่นวนิยาย ในเรื่อง นุหงาบาคิก พงศกรชี้ให้เห็นถึงธรรมชาติของมนุษย์ที่ยังคงมีความรัก โลก โกรธ หลง ผ่านการแสดงความรักแบบไร้สติของระเด่นอนินดาที่หลงรักร้อยเอกภพ สิริเสนา ดังที่ปรากฏใน

บทบรรยายว่า “จิตใจของเธอเต็มไปด้วยความร้อนรุ่ม กระวนกระวาย อยากพบอยากพูดคุยกับคุณภพ หลังจากได้พบเขาในวันที่รายาสยามเสด็จมาที่วังสระประดาหารา ดวงหน้าคมสันของชายหนุ่มสยามผู้นั้น วนเวียนอยู่ในห้วงคำนึงของระเด่นอนินดา” (พงศกร จินดาวัฒน์, หน้า 263) ความลุ่มหลงในความรักที่ระเด่นอนินดามีต่อร้อยเอกภพ หลังจากที่ได้เห็นหน้าเพียงครั้งเดียว ซึ่งพงศกรต้องการที่จะนำเสนอแก่นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงความธรรมดาของชีวิตที่มีความรัก โลก โกรธ หลง ซึ่งได้ถ่ายทอดผ่านตัวละคร

องค์ประกอบสำคัญที่เชื่อมโยงกับตัวละครเอก ในนวนิยายเรื่อง นุหงาบาคิก นอกจากจะมีองค์ประกอบต่าง ๆ ของนวนิยายดังที่กล่าวมาข้างต้น และตัวละครที่เกี่ยวข้องกับราชวงศ์ชาวแล้ว เนื้อหาในนวนิยายเรื่องนี้ยังเน้นที่บทบาทของผ้าบาติก ซึ่งมีความสัมพันธ์กับตัวละครอย่างแนบแน่น ผ้าบาติกเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญในเรื่อง และมีความเกี่ยวข้องกับราชวงศ์ในอินโดนีเซีย และถูกนำมาใช้เพื่อแบ่งแยกชนชั้นและบอกฐานะของตัวละครที่ใช้ผ้าบาติก

ผ้าบาติกของชนชั้นสูง พงศกร ได้ใช้ผ้าบาติกเป็นสิ่งแสดงฐานะของตัวละครที่สวมใส่บาติก โดยใช้ให้เห็นถึงลักษณะพิเศษผ้าบาติกของชนชั้นสูงไว้ในเรื่อง เพื่อเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงตัวละครผู้สูงศักดิ์ ดังนั้น ผ้าบาติกในนวนิยายเรื่อง นุหงาบาคิก นอกเหนือจากจะเป็นเครื่องนุ่งห่มทั่วไปที่อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตและเป็นผ้าผืนสำคัญในการดำเนินเรื่องแล้ว ยังใช้แสดงฐานะของตัวละครที่สวมใส่บาติกด้วย ดังข้อความที่ว่า “มีเพียงประไพหมสุหรี และธิดาที่เกิดแต่พระองค์เท่านั้น ที่จะสามารถสวมบาติกที่มีดินทองแซมได้ เสื้อผ้าอาภรณ์ในสมัยก่อนหาใช้เป็นเพียงเครื่องนุ่งห่มอย่างเดียวไม่ หากเป็นเครื่องบอกสถานะและจำแนกบุคคลไปพร้อม ๆ กัน” (พงศกร จินดาวัฒน์, หน้า 171-172) การแต่งกายด้วยผ้าบาติกผู้เป็นธิดาของรายาอิตู ที่ถือกำเนิดจากประไพหมสุหรี ผ้าบาติกจะมีการทอสอดดินทองและดิน และมีความงดงามเหมาะสมตามฐานันดรศักดิ์ของผู้ที่สวมใส่ผ้าบาติก

ผ้าบาติกของชนชั้นสามัญในเรื่อง นุหงาบาคิก จะมีความแตกต่างในลักษณะของลวดลาย และการใช้ผ้าที่ไม่ได้มีลวดลายเฉพาะเพื่อบ่งบอกฐานะ แต่เป็นปัจจัยหลักที่ใช้สวมใส่เท่านั้น ลักษณะการแต่งกายของสามัญชน มีการนำผ้าบาติกมาตัดเป็นเสื้อแขนยาวเพื่อใช้สวมใส่และไม่ได้มีเครื่องประดับหรือลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์เหมือนกับผ้าบาติกของชนชั้นสูง ดังที่กล่าวในเรื่องว่า “วันนี้เขาสวมกางเกงขายาวสีทากก็กับเสื้อแขนยาวที่ตัดจากบาติกสีน้ำเงินเข้ม ลวดลายดอกไม้เล็ก ๆ สีฟ้าอ่อนสลับกับใบสีเขียวบนตัวเสื้อ ทำให้ดวงหน้าคล้ำแดงของเขาดูสดใส” (พงศกร จินดาวัฒน์, หน้า 52) การแต่งกายของชนชั้นสามัญนั้นเป็นการแต่งกายที่เรียบง่าย เพื่อการดำเนินชีวิตที่สะดวกไม่ได้มีความพิถีพิถันเหมือนกับผ้าบาติกของชนชั้นสูง

ผ้าบาติกกับเรื่องเหนือธรรมชาติในนวนิยายเรื่อง นุหงาบาคิก มีการนำ “ผี” ซึ่งเป็นเรื่องเหนือธรรมชาติ และ “ฟ้า” เข้ามามีบทบาทในการดำเนินเรื่อง ตัวละครสำคัญที่เป็น “ผี” ในเรื่องจะปรากฏตัวพร้อมกับผ้าบาติก ดังกล่าวในเรื่องว่า “ ‘หวัชโมยได้เล่าหรือไม่ว่าปีศาจสตรีผู้นั้นแต่งกายอย่างไร’ ผู้สูงวัยถลนถอยด้วยน้ำเสียงกระซิบ ‘เล่าครับ... หวัชโมยเล่าว่าผู้หญิงคนนั้นสวมบาติกสีแดงเลือดนก... ยาวกรอมเท้า’ ” (พงศกร จินดาวัฒน์, หน้า 198) ผู้ที่พบเห็นวิญญาณของระเด่นอนินดานั้นจะเห็นเป็น

วิญญาณของผู้หญิงสวมชุดบาติกโบราณชาวตามแบบราชสำนัก เมื่อมีผู้ที่ก้าวล้ำเข้าไปยังวังสะการะตารา ก็มักจะพบผู้หญิงสวมใส่ผ้าบาติกสีแดงเลือดนก การนำผ้ามาผูกเรื่องกับความลึกลับของวิญญาณจึงมีบทบาทในการเชื่อมโยงตัวละครและเหตุการณ์ที่ปรากฏขึ้นภายในเรื่อง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ในการเขียนนวนิยายของ พงศกรที่นำ “ผ้า” และ “ผี” ซึ่งเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติมีเข้ามามีบทบาทในการดำเนินเรื่อง ส่งผลให้นวนิยายมีความโดดเด่น และชวนน่าติดตาม (จิณณะ รุจิเสนีย์, 2554, หน้า 119)

องค์ประกอบในนวนิยายเรื่อง นุหงาบาคิก มีกลวิธีในการนำเสนอเรื่องราวได้อย่างน่าสนใจ เริ่มจากการเปิดเรื่องในยุคปัจจุบัน แล้วพาตัวละครย้อนกลับไปยังอดีตเพื่อคลี่คลายปมปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่อง และนำเรื่องไปสู่จุดจบ การสร้างฉากที่เป็นสถานที่ มีทั้งฉากที่เป็นสถานที่จริงที่ผู้เขียนนำเขามาใส่ไว้ในเรื่อง ฉากที่เป็นเวลาพงศกรได้ใช้ฉากที่เป็นช่วงเวลาในปัจจุบันและอดีต โดยที่ตัวละครได้เดินทางข้ามเวลากลับไปในอดีต ฉากที่เป็นบรรยากาศผู้เขียนสร้างขึ้นมาเพื่อแสดงให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ตัวละครต้องเผชิญ มีกลวิธีการดำเนินเรื่องในนวนิยายเรื่อง นุหงาบาคิก เป็นการเล่าเรื่องแบบสลับไปมาระหว่างปัจจุบันกับอดีต โดยที่ตัวละครในปัจจุบันได้ย้อนกลับเข้าไปในอดีตและได้รับรู้เหตุการณ์ทั้งหมด และมีการใช้ “ผ้าบาติก” ซึ่งเป็นวัฒนธรรมการแต่งกายของคนอินโดนีเซียให้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง และเป็นอีกองค์ประกอบสำคัญของเรื่อง ผ้าบาติกที่ปรากฏในเรื่องจะเป็นการทำให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ และเป็นตัวดำเนินเรื่องราวให้ตัวละครไปพบเจอกับเหตุการณ์ต่าง และผ้าบาติกยังนำไปสู่การคลี่คลายปมของเรื่องอีกด้วย

การศึกษาสถานภาพและบทบาทของตัวละคร พบว่า สถานภาพเป็นเครื่องบ่งบอกถึงฐานะทางสังคม และกำหนดภาระหน้าที่ของแต่ละบุคคลในสังคมจึงทำให้เกิดบทบาทของการปฏิบัติตามสถานภาพ สถานภาพที่มีมาตั้งแต่กำเนิดเป็นสถานภาพที่ได้รับมาโดยอัตโนมัติ เช่น เพศ อายุ ชาติตระกูล เป็นต้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพที่เกิดจากการกระทำของบุคคลส่งผลให้เกิดผลสำเร็จในชีวิต เช่น การศึกษาหรือการประกอบอาชีพที่ได้รับภายหลัง ก่อให้เกิดบทบาทใหม่ของบุคคลที่เปลี่ยนแปลงสถานภาพที่ได้มาในภายหลัง (คณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, 2543, หน้า 24-25)

ตัวละครถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับตัวละครด้วยกัน กลวิธีการสร้างตัวละคร แสดงให้เห็นว่า ตัวละครเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญ เป็นตัวดำเนินเรื่องราวเหตุการณ์ (เสาวคนธ์ วงสุกชัยนิมิต, 2559, หน้า 29) ตัวละครที่ถูกสร้างขึ้นมามีลักษณะนิสัยตามที่ผู้แต่งได้กำหนดลักษณะนิสัยของตัวละครเอาไว้ เพื่อให้ตัวละครแต่ละตัวมีการแสดงพฤติกรรมในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในเรื่อง การแสดงบทบาทละครของตัวละครที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของตัวละครและการดำเนินเรื่องเพราะตัวละครเป็นผู้แสดงบทบาทและพฤติกรรมต่าง ๆ ทำให้เกิดเหตุการณ์ขึ้นในนวนิยาย สถานภาพและบทบาทของตัวละครในนวนิยายเรื่อง นุหงาบาคิก สามารถสรุปได้จากตัวละครที่มีบทบาทสำคัญ ดังต่อไปนี้

ระเด่นอนินดา ระเด่นอนินดามีสถานภาพเป็นเจ้าหญิงแห่งวงศ์สะการะตาทรา ซึ่งเป็นสถานภาพที่ได้รับโดยกำเนิด เป็นสถานภาพทางสังคมที่เกิดจากการเป็นสมาชิกในครอบครัวที่มีศักดิ์สูง บทบาทของระเด่นอนินดาที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง บุษงาบาดิก มีดังนี้

บทบาทของพี่สาว ระเด่นอนินดามีน้องสาวสองคน คือ ระเด่นวารวิรี เป็นน้องสาวร่วมมารดาเดียวกัน และระเด่นสุศิรา น้องสาวต่างมารดาที่เกิดจากมะเดหวีที่มีฐานะเป็นรองจากประไหมสุหรี ระเด่นอนินดามักใช้อำนาจความเป็นพี่ข่มขู่เป็นน้องโดยยกตัวเองขึ้นเหนือน้อง เมื่อตนเองต้องการสิ่งใดผู้เป็นน้องสาวต้องยอมให้กับระเด่นอนินดา ดังข้อความที่ว่า “ในเมื่อพี่สาวสรุปอย่างนี้ ระเด่นสุศิราที่ไม่มีทางเลือก หลังจากรับประทานอาหารกลางวันเรียบร้อยแล้ว หญิงสาวก็แต่งองค์ทรงเครื่องเสียใหม่ สวมเสื้อแขนยาวกางเกงขาสามส่วนทันสมัยแบบฝรั่ง เพื่อติดตามระเด่นอนินดาไปเยี่ยมคุณภพที่ตำหนักประเสบัน ” (พงศกร จินดาวัฒน์, หน้า 264) พฤติกรรมที่ระเด่นอนินดากระทำต่อระเด่นสุศิรานั่น เป็นการบังคับจิตใจให้กระทำตามที่ตนต้องการ ด้วยฐานะที่ด้อยกว่าของระเด่นสุศิราผู้เป็นน้องสาวต่างมารดาและเกิดจากมะเดหวี ระเด่นอนินดาจึงใช้อำนาจของธิดาองค์โตที่เกิดจากประไหมสุหรีบังคับน้องให้ทำตาม โดยที่ไม่คำนึงถึงความต้องการและความรู้สึกของผู้เป็นน้อง

บทบาทของลูกสาว ระเด่นอนินดามีความรู้ความสามารถไม่ด้อยไปกว่าผู้ชาย จึงเป็นความหวังของพ่อแม่มากกว่าธิดาองค์อื่น ด้วยความเป็นธิดาที่กำเนิดจากประไหมสุหรีจึงถูกเลี้ยงมาอย่างตามใจ จึงทำให้ไม่เกรงกลัวใคร แม้กระทั่งรายาอิฐผู้เป็นบิดา ดังปรากฏในเรื่องว่า “ลูกไม่ผิด” ระเด่นอนินดาสายหน้าปฏิเสธ “ลูกไม่ได้ทำอะไรผิด” “จนบัดนี้แล้วยังไม่รู้สำนึกอีกหรือ...” (พงศกร จินดาวัฒน์, หน้า 464) ระเด่นอนินดาเป็นลูกที่คำนึงถึงแต่ความรู้สึกของตนเอง เอาความต้องการของตนเองเป็นใหญ่ สร้างความทุกข์ใจให้กับพ่อแม่ การเลี้ยงดูแบบตามใจของพ่อแม่ส่งผลให้ลูกมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม บทบาทของลูกสาวที่มีความประพฤติไม่ดีจะสร้างความลำบากใจ และความทุกข์ใจมาให้กับพ่อแม่ เพราะให้ความคิดของตัวเองเป็นใหญ่จนขาดความเคารพบุพการี

ระเด่นสุศิรา (แพรวพัสสา) ระเด่นสุศิรา เป็นอดีตชาติของแพรวพัสสา เป็นธิดาองค์เล็กของรายาอิฐที่ถือกำเนิดจากมะเดหวี หลังจากที่ถูกระเด่นอนินดาสังหารได้กลับมาเกิดในชาติปัจจุบัน คือ แพรวพัสสา หญิงสาวชาวไทย ระเด่นสุศิราในอดีตชาติมีสถานภาพเป็นเจ้าหญิงแห่งวงศ์สะการะตาทรา ธิดาองค์เล็กที่เกิดจากมะเดหวี ซึ่งเป็นสถานภาพที่ได้รับมาตั้งแต่กำเนิด มีบทบาทที่ปรากฏในเรื่อง ดังนี้

บทบาทของน้องสาว ระเด่นสุศิราถูกมะเดหวีผู้เป็นแม่ปลุกฝังให้รักพี่น้องตั้งแต่เด็ก ระเด่นสุศิราจึงเชื่อฟังและทำตามคำสั่งของระเด่นอนินดาและระเด่นวารวิรี พี่สาวต่างมารดาทั้งสองคน แต่ด้วยวัยและความถือตัวของผู้เป็นพี่ทั้งสองทำให้ระเด่นสุศิรา รู้สึกห่างเหินกับพี่สาว และถูกพี่สาวกดขี่ให้อยู่ภายใต้อำนาจ ดังข้อความที่ว่า “ไม่หรอกค่ะ น้องไม่ใช่คนขี้อ่อน และน้องก็รักพี่มากเกินกว่าจะเอาเรื่องนี้ไปฟ้องให้ท่านพ่อระคายพระทัย” (พงศกร จินดาวัฒน์, หน้า 290) ระเด่นสุศิราถูกพี่สาวข่มให้อยู่ภายใต้อำนาจ แต่ก็ยังมีความรักและความปรารถนาดีให้กับผู้เป็นพี่ ที่ไม่ได้เกิดจากมารดาเดียวกัน แต่การปลุกฝังและสั่งสอนที่ดี ทำให้ระเด่นสุศิราเป็นน้องสาวที่ดี ไม่มีจิตใจร้ายกับผู้เป็นพี่

บทบาทของลูกสาว ระเด่นสุศิราเป็นลูกที่เชื่อฟังคำสั่งสอนของแม่ ระเด่นสุศิราถูกมะเดหวีสอนให้รู้จักเจียมตัว ให้เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้เป็นพี่สาว ระเด่นสุศิราจึงยอมลงให้กับระเด่นอนินดาและระเด่นวารวิริมาโดยตลอด ระเด่นอนินดาในบทบาทของลูกสาวจึงเป็นลูกที่ดี เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้เป็นมารดา ดังปรากฏในเรื่องว่า “เธอเป็นธิดาของรายาที่เกิดจากมะเดหวี หรือชายาองค์ที่สอง มารดาพร่ำสอนให้สุศิราเชื่อฟังเจ้าพี่ทั้งสองมาตั้งแต่เล็ก” (พงศกร จินดาวัฒน์, หน้า 171) ระเด่นสุศิราเป็นลูกที่ดี อยู่ในโอวาทของผู้เป็นแม่ เชื่อฟังคำสั่งสอนและปฏิบัติตามคำสอน ไม่สร้างความหนักใจให้กับผู้เป็นแม่ อันเป็นหน้าที่ของลูกที่ดีที่ลูกพึงปฏิบัติต่อพ่อแม่

แพรวพัสสาสาวชาวไทย มีศักดิ์เป็นหลานของมาลัย แพรวพัสสาทำงานในบริษัทผลิตสารคดี ทำหน้าที่เป็นคนเก็บข้อมูลสารคดี เป็นสถานภาพทางสังคมที่ได้รับมาภายหลังจากที่ประสบความสำเร็จ และได้รับโอกาสในการประกอบอาชีพ บทบาทของแพรวพัสสาที่ปรากฏในเรื่องมี ดังนี้

บทบาทของหลานสาว หลานสาวมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ ปู่ ย่า ตา ยาย บทบาทของหลาน คือ การแสดงความรักและให้ความเคารพ เชื่อฟัง คำสั่งสอน ดูแลปรนนิบัติยามเจ็บไข้ แพรวพัสสาให้ความสำคัญกับครอบครัวมาก แพรวพัสสารักและเอาใจใส่มาลัยผู้เป็นย่า ที่ป่วยด้วยอาการอัลไซเมอร์ด้วยความรักบทบาทของหน้าที่พึงปฏิบัติต่อผู้เป็นย่า คือ การให้ความรัก และความเอาใจใส่ ผู้สูงอายุมักต้องการความรักและกำลังใจจากคนในครอบครัว เมื่อว่างจากการทำงานแพรวพัสสาก็จะให้เวลากับผู้เป็นย่า คอยดูแลอย่างใกล้ชิด ดังข้อความที่ว่า “หากไม่คิดภารกิจอะไรเร่งด่วนแล้ว แพรวพัสสาจะพยายามกลับบ้านให้ทันรับประทานอาหารเช้าร่วมกับทุกคนในบ้าน อันประกอบด้วย พ่อ แม่ ย่า ตัวเธอและภักส์สรผู้เป็นน้องสาว” (พงศกร จินดาวัฒน์, หน้า 16) การทำหน้าที่ของหลานที่แพรวพัสสาได้ปฏิบัติต่อมาลัย แพรวพัสสาคอยดูแลเอาใจใส่ย่าที่ป่วยด้วยอาการอัลไซเมอร์ ซึ่งเป็นการมอบความรักและการดูแลเอาใจใส่ ซึ่งเป็นบทบาทของหลานสาวพึงกระทำต่อผู้เป็นย่า

บทบาทในการทำงาน การประกอบอาชีพการเก็บข้อมูลทำสารคดี เป็นโอกาสทางอาชีพของแพรวพัสสา โอกาสในการทำงานส่งผลให้เกิดรายได้และเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสถานะบทบาทของอาชีพการเก็บข้อมูลทำสารคดีมักจะเดินทางไปยังที่ต่าง ๆ เพื่อเก็บข้อมูล ทำให้มีโอกาสออกสู่โลกกว้าง แพรวพัสสาถูกส่งไปเก็บข้อมูลที่บ้นดุงเพียงลำพัง เพราะผู้เป็นเจ้านายเห็นถึงศักยภาพในการทำงานของแพรวพัสสา ดังปรากฏในเรื่องว่า “คุณธวิน ผู้เป็นเจ้านายส่งหล่อนมาทำงานในครั้งนี้ บริษัทของหล่อนผลิตสารคดีป้อนให้กับสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ และการมาบ้นดุงในครั้งนี้ก็เพราะมีโปรเจกต์ใหญ่ร่วมกับสถานีโทรทัศน์ช่องหนึ่ง” (พงศกร จินดาวัฒน์, หน้า 10) ธวินไว้ใจให้แพรวพัสสาไปทำงานซึ่งเป็นโปรเจกต์ใหญ่และการลงพื้นที่ไปเก็บข้อมูลไม่ได้สะดวกสบาย เมื่อได้รับโอกาสในการทำงาน แพรวพัสสาก็รับโอกาสนั้นไว้ด้วยความเต็มใจ หน้าที่ของแพรวพัสสา คือ การลงพื้นที่ไปเก็บข้อมูลที่บ้นดุงเพื่อรอทีมถ่ายทำ การลงพื้นที่แต่ละครั้งแพรวพัสสาก็จะหาข้อมูลเบื้องต้นของสถานที่ก่อน เพื่อง่ายต่อการลงพื้นที่จริง แสดงให้เห็นถึงลักษณะการทำงานของแพรวพัสสา ซึ่งใส่ใจการทำงานและมีความละเอียดรอบคอบ ทำให้แพรวพัสสาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นมืออาชีพ

ระเด่นวารวิ มีสถานภาพเป็นเจ้าหญิงองค์รองแห่งวงศ์สะการะดาหฺรา ความเป็นเจ้าหญิงของระเด่นวารวิเป็นสถานภาพที่ได้รับตั้งแต่กำเนิด เป็นสถานภาพทางสังคมที่เกิดจากครอบครัว บทบาทของระเด่นวารวิที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง นุหงาบาคิก มีดังนี้

บทบาทพี่สาว ระเด่นวารวิเป็นคนทะนงในยศศักดิ์ เย่อหยิ่ง บทบาทของพี่สาวที่มีต่อน้องสาวต่างมารดา เป็นความสัมพันธ์ที่ห่างเหินกับระเด่นสุศิรา ผู้เป็นน้องสาว ระเด่นวารวิถูกระเด่นอนินดาที่เป็นพี่ร่วมมารดาเดียวกันกดให้อยู่ได้อ่านาจ ระเด่นสุศิราที่มีฐานะเป็นรองกว่าคนนั้นจึงถูกระเด่นวารวิข่มให้อยู่ได้อ่านาจคำสั่งของตน ดังข้อความที่ว่า “ลูกขึ้นได้แล้วสุศิรา อย่าทำตัวเป็นเด็ก . . . รีบแต่งตัวและลงไปที่ท้องพระโรงก่อนรายาแห่งสยามจะเสด็จมาถึง” (พงศกร จินดาวัฒน์, หน้า 170) บทบาทพี่สาวของระเด่นวารวิเป็นพี่สาวที่มีความห่างเหินกับน้องสาว ระเด่นวารวิมีฐานะเป็นธิดาองค์รองที่กำเนิดจากประไพหมสุหรีทำให้ระเด่นวารวิใช้ฐานะที่เหนือกว่าเป็นกำแพงกั้นกลางความสัมพันธ์ระหว่างพี่กับน้อง และมักใช้อ่านาจข่มขู่ผู้เป็นน้อง

บทบาทน้องสาว ระเด่นวารวิอยู่ภายใต้อ่านาจของระเด่นอนินดาผู้เป็นพี่สาวที่มีความรอบรู้เรื่องการเมือง เก่งทุกด้าน และเหนือกว่าทุกด้าน ส่งผลให้ระเด่นวารวิเกิดความอิจฉาเพราะรายาอิลุและประไพหมสุหรี ให้ความสำคัญกับพี่สาวมากกว่าตน และผู้ชายที่ระเด่นวารวิหลงรัก รายาอิลุและประไพหมสุหรีก็มั่นหมายว่าจะให้แต่งงานกับระเด่นอนินดา ส่งผลให้ระเด่นวารวิมีใจคิดอิจฉาริษยาพี่สาวร่วมมารดาเดียวกัน ดังข้อความที่ว่า “แต่ถ้ายังมีเจ้าพี่อยู่ ท่านพ่อจะไม่มีวันยกฉันให้ไปเป็นประไพหมสุหรีของท่านพี่แรมปีแน่นอน . . . ดังนั้น ฉันจึงต้องลงมือ . . .” (พงศกร จินดาวัฒน์, หน้า 541) ด้วยความที่เธอเป็นลูกคนกลางจึงไม่ได้รับความสนใจจากพ่อแม่ ทำให้เกิดความไม่พอใจที่พ่อแม่ไม่ให้ความสนใจตนเองเท่าผู้เป็นพี่และมองว่าพี่สาวเป็นอุปสรรคความรักของตน ความริษยาจึงเป็นตัวกั้นความสัมพันธ์อันดีระหว่างพี่น้อง

ระเด่นรามิลัน มีสถานภาพเป็นเจ้าชายแห่งวงศ์สะการะดาหฺรา ซึ่งเป็นสถานภาพที่ได้รับมาตั้งแต่กำเนิด โดยไม่สามารถปฏิเสธได้ เป็นตำแหน่งทางสังคม เนื่องจากเกิดเป็นสมาชิกในครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมสูง เป็นสถานภาพที่ได้รับโดยอัตโนมัติ (ปิ่นหล้า ศิลานุต, 2551, หน้า 14) บทบาทสำคัญของระเด่นรามิลันที่ปรากฏมี ดังนี้

บทบาทของนายกเทศมนตรีแห่งเมืองบันดุง ระเด่นรามิลันมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาให้คนในบันดุงมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จนเป็นที่ยอมรับ แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาเมือง เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังปรากฏในเรื่องว่า “หวังว่ากว่าจะหมดสมัยที่ผมเป็นนายกเทศมนตรีคุณภาพชีวิตของคนบันดุงคงจะดีขึ้นบ้างไม่มากก็น้อย” (พงศกร จินดาวัฒน์, หน้า 79) ระเด่นรามิลันมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน เพื่อให้คนในบันดุงมีชีวิตที่ดีขึ้น ไม่ละเลยต่อเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ส่งผลเสียกับประชาชน การทำหน้าที่ของนายกเทศมนตรีของระเด่นรามิลันเป็นการแก้ปัญหาของประชาชนและนำปัญหาที่ประสบเจอมาแก้ไข สะท้อนให้เห็นถึงการทำหน้าที่อย่างตั้งใจเพื่อพัฒนาให้คนในบันดุงมีความเป็นอยู่ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

บทบาทของลูกชาย ระเด่นรามิถัน เป็นลูกชายคนเดียวของรายาละมากับระเด่นอรารี จึงทำให้ตำแหน่งเจ้าชายรัชทายาทแห่งวงศ์สะการะดาหารตกเป็นของระเด่นรามิถันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในฐานะของลูกชายที่ต้องรับผิดชอบภาระต่าง ๆ ในครอบครัวแทนผู้เป็นพ่อ จึงทำให้ระเด่นรามิถันทำงานหนักเพื่อครอบครัว ดังปรากฏในเรื่องว่า “ตั้งแต่รามิถันรับตำแหน่งนายกเทศมนตรีของบ้านดุง ลูกชายของเธอทำงานหนัก” (พงศกร จินดาวัฒนะ, หน้า 200) การทุ่มเททำงานหนักเพื่อครอบครัว รับผิดชอบภาระหน้าที่แทนพ่อแม่ ระเด่นรามิถันจึงมีบทบาทของลูกที่ดีในการทำงานเพื่อดูแลครอบครัว

วาติมีสถานภาพเป็นนางข้าหลวงในวงศ์สะการะดาหาร มีหน้าที่ทำผ้าบาติกให้กับเจ้านายในวงศ์สะการะดาหาร บทบาทสำคัญของวาติที่ปรากฏในเรื่องมี ดังนี้

บทบาทช่างบาติกประจำราชสำนัก วาติเป็นช่างบาติกประจำวงศ์สะการะดาหาร วาติมีฝีมือในการทำบาติกเป็นอย่างมาก วาติเป็นนางข้าหลวงในวังสะการะดาหาร เป็นหัวหน้าโรงทอบาติก มีหน้าที่ทำผ้าบาติกให้กับเจ้านายในวงศ์สะการะดาหาร ทั้งออกแบบลวดลาย เขียนลายเฉพาะของวงศ์ และทุ่มเทให้กับการทำผ้าบาติก ดังข้อความที่ว่า “เธอเป็นหัวหน้าช่างทำบาติกของราชสำนัก สืบทอดมาจากบิดามารดาตระกูลของวาติทำบาติกกันมาหลายชั่วคน จึงไม่แปลกที่ฝีมือของวาติจะดีมาก หากจับตัวยาก บาติกที่วาติเป็นคนเขียนลายนั้นละเอียดสวยงาม มีเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร” (พงศกร จินดาวัฒนะ, หน้า 390) วาติเป็นช่างทำบาติกที่มีฝีมือดีมาก ตระกูลของวาติก็ทำผ้าบาติก และวาติก็ได้รับการถ่ายทอดมาจากครอบครัว การที่วาติคลุกคลีอยู่กับผ้าบาติกมานาน จึงทำให้ผ้าบาติกที่วาติเขียนลวดลายนั้นงดงาม และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้ผ้าบาติกของวาตินั้นงดงามสมกับที่เป็นช่างบาติกประจำวงศ์สะการะดาหาร

บทบาทความจงรักภักดี วาติเป็นนางข้าหลวงที่มีความจงรักภักดีต่อเจ้านายในวงศ์สะการะดาหาร ทุกองค์ หน้าที่ของหลักของวาติในวังสะการะดาหาร คือ การทำผ้าบาติกให้แก่เจ้านายทุกองค์ในวงศ์สะการะดาหาร ด้วยความที่ทำงานรับใช้มานาน วาติจึงระลึกเสมอว่าชีวิตที่มีได้ทุกวันนี้เป็นเพราะบุญคุณที่เจ้านายในวงศ์สะการะดาหารเมตตาต่อเธอ ดังข้อความที่ว่า “วาติรู้ดีแก่ใจว่าระเด่นอนินดาเป็นเจ้านายของเธอ มีบุญคุณต่อเธอมากเพียงใด” (พงศกร จินดาวัฒนะ, หน้า 432) วาติสำนึกบุญคุณและความจงรักภักดีต่อเจ้านายในวงศ์สะการะดาหาร จึงทำให้วาติรับใช้ตามประสงค์ของผู้เป็นเจ้านาย

ร้อยเอกภพ สิริเสนา เป็นทหารองครักษ์ที่ตามเสด็จสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต บทบาทสำคัญของร้อยเอกภพที่ปรากฏในเรื่องมี ดังนี้

บทบาทของทหารผู้จงรักภักดี ร้อยเอกภพ สิริเสนา เป็นทหารที่มีความจงรักภักดีมาก ขอมที่จะสละความสุขส่วนตัว ขอมจากคนรักและบ้านเพื่อดูแลความปลอดภัยให้กับเจ้านายทุกพระองค์ ดังปรากฏในเรื่องว่า “ถึงแม้จะอยากกลับบ้านเพียงใด หากความจงรักภักดีต่อเจ้านายของเขานั้นมีมากกว่า” (พงศกร จินดาวัฒนะ, หน้า 281) ความเด็ดเดี่ยวของทหารที่ยอมสละความสุข เพื่ออารักขาบุคคลสำคัญอันเทิดทูนไว้เหนือชีวิต และไม่ยอมหนีหรือย่อท้อต่อความลำบากที่ต้องจากบ้านไกลเมือง หน้าที่ของทหารองครักษ์จะคำนึงถึงความปลอดภัยของเจ้านายก่อนเสมอ ขอมสละชีวิตเพื่อให้เจ้านายทุกพระองค์ปลอดภัย อันเป็นการแสดงความ

จงรักภักดี และความเข้มแข็งอดทนของทหารที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ร้อยเอกภพเป็นทหารที่มีความจงรักภักดี และยอมเสียสละได้แม้กระทั่งชีวิตของตนเอง

บทบาทของคนรัก ร้อยเอกภพเป็นคนที่เชื่อตรงต่อความรัก ความรักที่ภพให้กับมาลัยนั้นเป็นรักแท้ที่บริสุทธิ์ เป็นความรักที่ไม่ได้หวังการครอบครอง และเป็นความรักที่ไม่เห็นแก่ตัว แม้ภพต้องตามเสด็จกรมพระนครสวรรค์วรพินิตมาอย่างมั่นคง ด้วยความจงรักภักดีของภพ จึงไม่สามารถละทิ้งหน้าที่ของตนเองได้ และไม่ว่าตนจะมีโอกาสได้กลับไปสยามเมื่อใด จึงเปิดโอกาสให้มาลัยได้มีสิทธิ์เลือกผู้ชายอื่นนอกจากตน ดังข้อความที่ว่า “ความรักที่ฉันมีให้แม่มาลัยคงเหมือนเดิมเสมอ คือ ไม่มีวันเปลี่ยนแปลง ไม่มีวันลดน้อยถอยลง ไม่ว่าวันเวลาจะผ่านไปเนิ่นนานเพียงใด แต่คงไม่เป็นการยุติธรรมแก่นักนิค หากฉันจะผูกมัดแม่มาลัยไว้ด้วยคำว่ารัก” (พงศกร จินดาวัฒนะ, หน้า 50) ความเสียสละของภพ เพื่อให้คนรักหลุดจากการผูกมัดกับตนเอง และได้มีโอกาสเลือกผู้ชายคนอื่นที่สามารถอยู่ดูแลมาลัยได้ จึงเลือกที่จะเป็นฝ่ายบอกลาคนรัก ถึงแม้จะรู้ว่าเป็นการทำร้ายจิตใจของมาลัย แต่ภพก็จำใจต้องเป็นฝ่ายบอกให้มาลัยลืมตน เพราะไม่อยากให้คนรักต้องเอาตนเองมาปิดโอกาสที่จะได้พบคนดี ๆ

มาลัยมีสถานภาพเป็นเพียงหญิงสาวสามัญชนชาวสยาม ที่เฝ้ารอคอยร้อยเอกภพคนรักของเธอที่ขาดการติดต่อไป หลังจากติดตามเสด็จสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ไปยังเมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซียบทบาทสำคัญของมาลัยที่ปรากฏในเรื่องมี ดังนี้

บทบาทผู้รอคอยความรัก มาลัยเป็นผู้หญิงที่เฝ้ารอคอยข่าวคราวของคนรักที่จากไปอยู่ที่บันดุง ถึงแม้ว่าจะขาดการติดต่อกันไปหลายสิบปีแต่มาลัยก็ยังคงเฝ้ารอที่จะได้ยินข่าวของร้อยเอกภพ เพียงแค่อยากรู้ว่าอดีตคนรักนั้นจากไปเพราะอะไร ดังปรากฏในเรื่องว่า “คุณภพ . . . ชื่อที่ติดอยู่ในความทรงจำนั้นจะต้องมีความสำคัญกับย่าเป็นอย่างมาก ท่านจึงเอ่ยออกมาช้า ๆ ” (พงศกร จินดาวัฒนะ, หน้า 17) ความขมขื่นของผู้หญิงที่เฝ้ารอคอยที่จะได้รู้ข่าวของคนรัก เพราะความรู้สึกที่ติดอยู่ในใจของมาลัยนั้นไม่ได้รู้ว่สาเหตุอะไรที่คนรักขาดการติดต่อไป จึงทำได้แค่เฝ้ารอ จนเมื่อแพรพัสสาจะต้องไปทำงานที่บันดุง แพรพัสสาจึงเป็นความหวังครั้งใหม่ของมาลัยที่จะได้รู้ข่าวของอดีตของคนรัก ถึงแม้ว่ามาลัยจะแต่งงานมีครอบครัวไปแล้ว แต่ก็เพราะความจำเป็นแต่ความรักที่ตนมีให้กับภพนั้นยังมั่นคงเช่นเดิม

บทบาทความมั่นคงในความรัก มาลัยมีความรักที่มั่นคงต่อร้อยเอกภพเสมอมา ถึงแม้จะแต่งงานไปกับเพื่อนสนิทของภพ แต่ก็เพราะความจำเป็นบีบบังคับ แต่ความรักที่มาลัยมอบให้กับร้อยเอกภพนั้นยังคงมั่นคงอยู่เสมอ ดังที่ปรากฏในเรื่องว่า “ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเพียงใด ส่วนลึกในใจของคุณมาลัยยังคงรอคอยที่จะได้ยินข่าวคราวของคนรักเก่ามาโดยตลอด ” (พงศกร จินดาวัฒนะ, หน้า 558) มาลัยยังคงมีความรักที่มั่นคงในหัวใจต่อร้อยเอกภพเสมอมา ถึงแม้เวลาได้ผ่านไปนานเพียงใดในหัวใจของมาลัยเองก็ยังคงมีความรักที่มั่นคงต่อร้อยเอกภพเสมอมา

สถานภาพและบทบาทของตัวละครมีบทบาทที่แตกต่างกัน ตัวละครจะแสดงบทบาทตามสถานภาพของตนเอง บทบาทของตัวละครที่แตกต่างกันนั้นจะเป็นตัวเสริมให้เรื่องมีความน่าสนใจ ซึ่งพงศกรได้กำหนดบทบาทของตัวละครแต่ละตัวไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้เรื่องได้ดำเนินไปอย่างน่าติดตาม

สรุป

จากการศึกษานวนิยายเรื่อง นุหงาบาคิก จะเห็นได้ว่า พงศกรมีลักษณะเฉพาะในการเขียนนวนิยาย พงศกรได้ใช้ผ้าบาติก และเรื่องของวิญญาณ ซึ่งเป็นเรื่องเหนือธรรมชาติ เข้ามามีบทบาทในการดำเนินเรื่อง ซึ่งพบว่าการมุ่งเน้นเนื้อเรื่องไปในทางวิญญาณและผ้าเป็นสำคัญ เมื่อได้ศึกษาองค์ประกอบของนวนิยาย การวางโครงเรื่องมีความโดดเด่นในการนำเสนอเนื้อเรื่องโดยค่อย ๆ คลายปมปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่อง จนนำไปสู่การคลี่คลายปมปัญหา เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่อง นอกจากนี้ยังมีการนำเอา “ผ้าบาติก” เข้ามาเป็นองค์ประกอบสำคัญของเรื่อง ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับตัวละคร และมีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่องซึ่งเป็นเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะในการแต่งของพงศกร ที่นำเอาเรื่อง “ผี” และ “ผ้า” มาถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างน่าสนใจ และยังมีการให้ความสำคัญกับเนื้อเรื่องเป็นอย่างดี ซึ่งองค์ประกอบแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์ มีความเชื่อมโยงระหว่างตัวละครกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเขียนนวนิยายของพงศกร ตั้งแต่การวางโครงเรื่อง โดยการเปิดเรื่องมีการกล่าวถึงตัวละครสำคัญ คือ แพรพัสสา ที่กำลังจะเดินทางไปบ้นดุง ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งนำเรื่องไปสู่การดำเนินเรื่องจนถึงจุดวิกฤตสูงสุดของเรื่องส่งผลให้ปัญหาได้รับการคลี่คลายลงเข้าสู่จุดจบและนำไปสู่จุดจบของเรื่อง ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจตั้งแต่เริ่มต้นจนจบเรื่อง

ฉากเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญในนวนิยายเรื่อง นุหงาบาคิก ปรากฏฉากที่เป็นสถานที่ในเรื่องเป็นสถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวละครหลักของเรื่อง ฉากที่เป็นเวลาเป็นฉากที่กล่าวถึงอดีต ตัวละครได้ข้ามเวลากลับไปในอดีตเพื่อรับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้น และฉากที่เป็นบรรยากาศ เป็นฉากที่พรรณนาถึงบรรยากาศของฉากต่าง ๆ ซึ่งพงศกรได้สร้างฉากที่เป็นบรรยากาศเพื่อแสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครขณะที่ประสบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง

กลวิธีการดำเนินเรื่องในนวนิยายเรื่อง นุหงาบาคิก เป็นการเล่าเรื่องแบบสลับไปมาระหว่างปัจจุบันกับอดีต เป็นการเล่าย้อนเหตุการณ์อดีตส่งผลให้ตัวละครในปัจจุบันพยายามค้นหาคำตอบต่อเหตุการณ์ที่ได้เผชิญ และได้นำเสนอแก่นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงความธรรมดาของชีวิตมนุษย์ที่มีความรัก โลภ โกรธ หลง

นอกจากนี้ “ผ้าบาติก” ที่ปรากฏในเรื่องยังเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญ เชื่อมโยงกับตัวละครเอก ผ้าบาติกมีความเกี่ยวข้องกับราชวงศ์ในอินโดนีเซียและถูกนำมาใช้เพื่อแบ่งแยกชนชั้นและบอกฐานะของตัวละครที่สวมใส่ ผ้าบาติกจึงมีความสำคัญในการดำเนินเรื่องไม่น้อยไปกว่าตัวละครหลักของเรื่องและมีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง และนำไปสู่การคลี่คลายปมของเรื่องอีกด้วย

ตัวละครเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญ ในการดำเนินเรื่องราวเหตุการณ์ในนวนิยาย ผู้เขียนที่มีความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ก็จะสามารถสร้างตัวละครที่ใกล้เคียงมนุษย์ที่มีตัวตนจริงในสังคมได้มากที่สุด การกำหนดสถานภาพและบทบาทของตัวละครขึ้นมาเพื่อแสดงถึงฐานะและหน้าที่ของตัวละครในนวนิยายเรื่อง นุหงาบาคิก พงศกร ได้การสร้างสถานภาพและบทบาทของตัวละครที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ตัวละครแสดงบทบาทตามสถานภาพของตนเองตามที่ผู้เขียนได้กำหนด บทบาทของตัวละครที่แตกต่างกันนั้นจะเป็นตัวเสริมให้เรื่องมีความน่าสนใจ และทำให้เรื่องได้ดำเนินไปอย่างน่าติดตาม

เอกสารอ้างอิง

- คณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. (2543). *สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิณะ รุจิเสนีย์. (2554). *การวิเคราะห์นวนิยายเหนือธรรมชาติของพงศกร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- คนยา วงศ์ชนะชัย. (2542). *วรรณกรรมปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2539). *วรรณกรรมวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นาคร.
- ปิ่นหล้า ศิลานุต. (2551). *สถานภาพและบทบาทของตัวละครหญิงในนวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษม*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- รินฤทัย สัจจพันธุ์. (2542). *วรรณกรรมปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมพร มั่นตะสูตร. (2525). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สมัย วิถีโรจน์. (2542). *วรรณกรรมไทยในปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏสงขลา.
- สายทิพย์ นุกูลกิจ. (2546). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพมหานคร: เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- เสาวคนธ์ วงศ์สุชัยนิมิต. (2559). *การศึกษาสถานภาพและบทบาทผู้หญิงในนวนิยายของฉรา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.